

32 Tinnerö eklandskap

Betesdjuren är en förutsättning för eklandskapets skötsel. Stutar i Smedstad storäng. Foto Sören Johansson

Tinnerö är Eklandskapet mitt i staden! Här finns vidsträckt betesmarker med gamla spärkroniga ekar i ett forntida odlingslandskap. Längst i söder hittar du den återskapade Rosenkällasjön med ett myller av fåglar. Från Rödberget har du en vacker utsikt över sjön. Området är kommunens största naturreservat.

Genom det före detta militära övningsområdet söder om Linköping sträcker sig eklandskapet ända in mot centrala staden. Sedan 2006 utgör ekmiljöerna från Karleplan i norr till Rosenkällasjön i söder naturreservatet Tinnerö eklandskap kultur och natur, nästan sju kvadratkilometer stort. Reservatet bildades och förvaltas av Linköpings kommun.

Området utgör ett pastoralt, ekdominerat mosaiklandskap med inslag av barrskogar och våtmarker. Rikedomen på gamla grova träd, främst ek, är osedvanligt stor. Växt- och djurlivet är mycket rikt. Här finns många lavar, svampar och insekter knutna till ek. Fågellivet är omväxlande med både eklandskapets, gräsmarkens, barrskogens och fågelsjöns arter.

Eklandskapet och naturen är fascinerande men även områdets kulturhistoria är mycket intressant. Det forntida odlingslandskapet är av riksintresse och har få motsvarigheter i landet. Här finns inte bara enstaka fornlämningar utan landskapet är fullt av dem. Från romersk järnålder (0 – 400 e.Kr.) är de osedvanligt välbevarade. Mest synliga är stensträngarna, gamla raserade stenmurar, men även gårdarnas terrasser,

gravfält och fossila åkrar finns bevarade. En annan intressant epok börjar i slutet av 1500-talet när kungen övertar Tinnerö från kyrkan och Tinnerö by rivs. Marken används sedan som äng, först under Linköpings kungsladugård

och senare, från 1704, under Sturefors gods. Ängsbruket fortsätter ända fram till 1905. Under 1900-talet har det militära övningsfältet dominerat området. Långa epoker med ängsbruk och militär verksamhet har bevarat områdets eklandskap och fossila odlingslandskap.

Efter Linköpings garnisons nedläggning förvärvade kommunen området. Sedan 2002 pågår restaureringar för att bevara och utveckla områdets natur- och kulturmiljöer och tillgängliggöra området för besökare.

Som besökare når du lätt reservatet. Det finns ett femtontal tillfartsvägar med parkeringar och informationstavlor. Från parkeringarna leder skyltade anslutningsstigar (blå) till Tinnerö stigar (engelskt röd) som går genom hela reservatet. Från Djurgården i norr till Fröberget i öster går också Östgötaleden (orange) genom området. Reservatet genomkorsas av grusvägar mycket lämpliga för cykelturer. Framkomligheten med bil är begränsad, till framma för naturupplevelsen.

Längst i norr ligger Djurgården som under 1600-talet var kunglig jaktpark inrättad av hertig Johan. Genom dess ekbackar går Östgötaleden söderut. Stigen kallas ibland för ”vackra vägen” på grund av rikedomerna på gamla pampiga

ekar och vackra utsikter. Här finns en otrolig rikedom på sällsynta vedlevande skalbaggar, i Eklandskapet bara överträffad av Hjorthägnen i Bjärka-Säby. Om du fortsätter söderut och passerar Smedstadbäcken når du snart Smedstad dammar. Här har anlagts dammar

Frostnupen vinterek i januarisolens bleka sken på Långbacken.

Foto Anders Jörneskog

Arkeolog Gert Franzén guidar intresserade på Ekbacken i Djurgården.

Foto Sören Johansson

Gryning över Rosenkällsjön med utsikt från Rödberget.

Foto Per Lindroth

för rening av dagvatten. Dammarna gynnar också många växter och djur. Kring dammsystemen finns förutom ett rikt fågelliv även en stor mångfald av fladdermöss, bland annat den ovanliga fransfladdermusen.

Norr, öster och söder om Tinnerö mangård och rundloge utbreder sig vidsträckt betesmarker, tidigare slåtterängar, Tinnerö ängar. Eken dominerar men även asp, vildapel och hassel är vanliga. På en vårlig promenad märker du att detta är rika fågelmarker med göktyta, mindre hackspett, skogsduva och törnskata. Arter som minskar starkt, men som här fortfarande är vanliga. Det är även här som det fossila odlingslandskapet är bäst bevarat. Följer du Östgötaleden öster om Tinnerö

över Långbacken och Frökärnsbacken kommer du att kunna vandra över Sveriges längsta vikingatida brobank, stå på terrassen av ”Tindra hövdingahall” från romersk järnålder, se flera forntida gravfält, stensträngar, fornkärlar och fågator. Allt inramat av gamla spärkroniga ekar och vackra hassellundar.

I söder avslutas reservatet av den återskapade Rosenkällsjön. På södra stranden sticker Rödberget som en bergig halvö ut i sjön. Här har du en vacker utsikt och tillgång till grillplats och rastbord. Runt sjön finns flera fågeltorn och vid dämnet även en rullstolsanpassad brygga. Fågellivet i sjön är rikt med svarthakedopping, smådopping och skedand.